

Kaç?nma ve Birle?me Ölçe?i- Gençler 8 (KBÖ-G8)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kaç?nma ve Birle?me Ölçe?i-Gençler 8 (KBÖ-G8)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24095>

Özet

Kaçınma ve Birleşme Ölçeği-Gençler 8 (KBÖ-G8), genç bireylerde psikolojik kaçınma deneyimlerini ve olumsuz içsel deneyimlerle ilişkili özdeşleşme anlamına gelen bilişsel birleşme (füzyon) düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş 8 maddelik kısa bir ölçme aracıdır. Ölçek, E. Büyükköksüz ve A. Erözkan (2019) tarafından Türk kültürüne adapte edilmiş ve psikometrik özellikleri incelenmiştir. Yapılan çalışmalar, KBÖ-G8'in tek boyutlu yapısının yüksek düzeyde uyumlu olduğunu ve geçerli/güvenilir sonuçlar sağladığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Kaçınma, Bilişsel Birleşme, Kabul ve Kararlılık Terapisi, Psikometrik Özellikler, Gençler, Geçerlik, Güvenirlilik

Yazarlar

Büyükköksüz, E., Erözkan, A.

Amaç

KBÖ-G8'in temel amacı, genç popülasyonda psikolojik kaçınma deneyimlerini ve içsel deneyimlerle ilişkili özdeşleşme anlamına gelen bilişsel birleşme düzeylerini hızlı ve etkili bir şekilde tespit etmektir. Ölçek, Kabul ve Kararlılık Terapisi (KKT) çerçevesinde klinik değerlendirme ve araştırma amaçlı kullanım için Türk kültürüne uyarlanmıştır.

Uyarlama çalışması, orijinal ölçme aracının faktör yapısının Türk örnekleminde korunup korunmadığını belirlemeyi ve ölçeğin güvenilirliğini iç tutarlılık ve test-tekrar test yöntemleriyle kanıtlamayı hedeflemiştir. Bu sayede, gençlerin psikolojik esneklik düzeylerini ölçmede kullanılabilecek standardize edilmiş bir araç sağlanmıştır.

Yapı

Ölçek, Kabul ve Kararlılık Terapisi (KKT) modelinin temelini oluşturan iki kritik psikolojik yapıyı ölçmektedir: **Psikolojik Kaçınma** ve **Bilişsel Birleşme**. Bu iki kavram genellikle psikolojik katılıma ve dolayısıyla psikopatolojiye zemin hazırlar.

Psikolojik Kaçınma, bireyin rahatsız edici veya istenmeyen içsel deneyimlerden (duygular, düşünceler, bedensel duyular) uzak durma çabasıdır. Bilişsel Birleşme ise, kişinin kendi düşüncelerini gerçekliğin mutlak yansıması olarak görmesi, düşüncelerine aşırı derecede inanması ve onlara sık sık başvurmasıdır. KBÖ-G8, bu iki yapının gençlerdeki ifadesini tek bir boyutta (Kaçınma ve Birleşme) değerlendirmek üzere tasarlanmıştır.

Geçerlik

KBÖ-G8'in geçerlik çalmaları hem yapı geçerliğini hem de ölçüt bağıntılı geçerliğini kapsamaktadır. Yapı geçerliğini test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin tek boyutlu yapısının Türk kültüründe de orijinal form ile benzerlik gösterdiğini ve iyi bir model uyumu sağladığını kanıtlamaktadır.

Ölçüt bağıntılı geçerlik kapsamında, ölçek puanlarının Durumluk Kaygı Envanteri (DKE) ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ) ile ilişkisi Pearson korelasyon katsayıları kullanılarak incelenmiştir. Analizler sonucunda KBÖ-G8 ile DKE arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki ($r=.58, p<.01$) ve KBÖ-G8 ile RBSÖ arasında yine pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki ($r=.61, p<.01$) bulunmuştur. Bu bulgular, ölçeğin teorik olarak kaçınma ve birleşme ile ilişkili olması beklenen kaygı ve benlik saygısı gibi yapılarla uyumlu olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

KBÖ-G8'in güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenilirliği olmak üzere iki ana başlıkta incelenmiştir.

İç tutarlılık güvenilirliği için hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı .78 olarak bulunmuştur. Nunnally ve Bernstein (1994) tarafından kabul edilebilir güvenilirlik düzeyi olarak belirtilen .70 sınırının üzerinde olması, ölçek maddelerinin içsel olarak tutarlı olduğunu ve güvenilir sonuçlar ürettiğini göstermektedir.

Test-tekrar test güvenilirliği çalması sırasında 79 kişilik bir katılımcı grubuna iki hafta arayla ölçme aracı tekrar uygulanmıştır. İki uygulama arasındaki Pearson korelasyon katsayısı .79 olarak hesaplanmıştır (Price, 2016). Bu yüksek korelasyon değeri, ölçeğin zaman içinde kararlılığını koruduğunu ve ölçtüğü yapıyı stabil olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

KBÖ-G8'in yapı geçerliği, ölçeğin faktör yapısının orijinali ile benzerliğini test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. Analiz sonuçları, tek boyutlu modelin Türk kültürü örnekleminde de iyi bir uyum sergilediğini göstermiştir.

Model uyum indeksleri, Hu ve Bentler (1999) tarafından önerilen kabul edilebilir ölçütlere göre değerlendirilmiştir:

χ^2/sd değeri 2.18

RMSEA değeri .06

NFI değeri .95

CFI değeri .97

GFI değeri .97

SRMR değeri .04

Bu uyum indeksleri, ölçeğin önerdiği tek boyutlu modelin mükemmel düzeyde uyum sağladığını ve Türk kültüründeki uyarlama çalışmalarının başarılı olduğunu doğrulamaktadır. Ayrıca, ölçme araçlarının maddeleri için hesaplanan t değerlerinin 7.22 ile 13.66 arasında değişmesi, tüm maddelerin faktör yüklerinin anlamlı olduğunu göstermiştir.

Ölçme Aracı

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 8 maddeden oluşan, tek boyutlu bir ölçektir.

Language Available: Türkçe

Population Group: Gençler

Age Group: Genç popülasyon

Population Details: Türk kültürü örneklemini üzerinde psikometrik çalışmalar yapılmıştır.

Test Methodology: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır (0 = Hiç Doğru Değil - 4 = Çok Doğru).

Anahtar Kelimeler

DFA, Cronbach Alfa, Rosenberg, DKE, Bilişsel Birleşme, Kaçınma Ölçeği, Genç Psikolojisi, Psikolojik Esneklik

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi Kaynakta Yoktur.

Affiliation Email addresses: engin.buyukoksuz@okan.edu.tr (Sorumlu Yazar: Engin Büyükoğuz)

Correspondence Address: Bilgi Kaynakta Yoktur.

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması 2019 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve izinleri hakkında bilgi almak için sorumlu yazar Engin Büyükköksüz ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Büyükköksüz, E., & Erözkan, A. (2019). Kaçınma ve Birleşme Ölçeği-Gençler 8 (KBÖ-G8): Türk kültüründe faktör yapısı ve güvenilirlik çalışmaları. *Journal of Cognitive Behavioral Psychotherapy and Research*, 8 (Supplement 1): 3-7. Makalenin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: jcbpr.org

Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.

Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). McGraw-Hill.

Price, P. C. (2016). *Research methods in psychology*. OpenStax College.

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: kacinma-ve-birlesme-olcegi-gencler-8-kbo-g8-toad.pdf

Kaçınma ve Birleşme Ölçeği-Gençler 8 (KBÖ-G8) Maddeleri

Ölçek toplam 8 maddeden oluşmaktadır. Aşağıda örnek maddeler listelenmiştir:

Kendimi mutlu hissedene kadar hayatım iyi olmayacak.

Eğer kalbim hüzünlü atarsa, benimle ilgili yanlış bir şeyler var demektir.

Duygularımdan korkuyorum.